

als". En met dat
voor wie dit noodig

er zijn, zeide hij,
Zij moet voor
t gemak
heeft en dat de
iester hem gerust

havot, de priester
te verdeling van
de liberalist der
het gewone volk.
k is een gewone
hart gij maar een
woord van Pierre
den. Later kwam
am voor het volk.

ig „religieuze“ ge-
en van de kerk,

der kerk vrucht-
reest een aanval
agt het ambt der
at doen. „Christe-
optreden van de
e. De kerk, d.w.z.
n alles wel doen,
groot geweld op-
hooren. Maar —
kerk der kerk ook

treffen wordt be-
ns Gereformeerde

lijke kerk — den
cht weig, legt be-
ren, ban uit, zon-
te rekenen, ver-
rijke vrucht der

oude domine der
vroeg — ik was
Hij zeide: kerk-
grootste onrecht.
igen vaak niet een

daar onthoudt van
at is de kerk en
dan antwoordt je:
tearmacht behoort
en nergens elders.
t helaas vergeten,
heid des Woords
den, als hij maar

weer zien, dat de
rkelijke kerk zeer
onder ons gang-
en staat.
tr juist weergege-
rd Jongelingsblad
wat is haar taak?
eenig* verwijt zou
gangbare meening
naar mijn innige

der kerk". „Wat
prediking van de
ermijden wat niet

is een tautologie.
ament, het grond-
is het geen goed
eld wordt, dat de
es Woords, onder-
vermanen omtrent
et vermijden, wat
z.z. dat er levens-
ambtsdrager, het
el van het leven
Woord afgesloten
errein".

vorden toegelaten,
ds, dus eens Dr
e grens voor het
omen en daar niet
moeten die grens

zij heeft een zeer
preekt de Heere:

den „verboden toe-
ij hebben beloofd,
van haar ambts-
ofs kwamen te
net betrekking tot
ons leven. En nu
dat zij ons moet
des Heeren of dat
s daaromtrent wil
ambtsdragers dicht
heeft alleen macht
e Heere, dat zegt
oren hebt.

id. Elken Zondag
mar in den dienst

zij haar belasting-
vormen, maar niet,
heeft er veel in te
n: gij moogt uw
geld niet „smijten“

en gij moet orde en gezag handhaven in en buiten uw leger,
en uw oversten mogen niet vloeken en gij moet toezien dat
de kinderen der kerk niet in een immorele omgeving kom-
men. Zoo, en nog veel meer, als het moet. Maar alleen
als het Woord Gods daartoe roept en als de ambtsdrager
der kerk kan zeggen: dat zegt het Woord. En dan mag hij
voor geen sterveling wijken.

Malligheid was het, toen men wilde, dat een vereniging
van jongelingen of meisjes zich stelde onder kerkelijk toe-
zicht en dan, naar een schema van den bond van J.V. op
G.G., dat ik eens onder handen heb genomen, bezig ging
om te zeggen: ja, die ambtsdrager mag wel komen en toe-
zicht houden, maar alleen bij de bespreking van het Woord
en de belijdenis en voorts met op de vereniging als „zoo-
danig“, d.w.z. met aftrek van de leden. Nu, kijk dan maar
eens, wat er van een vereniging overblijft, als men de
leden aftrekt.

Ook hier geldt alleen: de kerk komt overal en heeft overal
haar woord en vermaan te spreken, maar altijd het Woord
haars Konings.

Ik ga nu echter verder met de uiteenzetting van het „Ge-
reformeerde Jongelingsblad“.

Men heeft het dan over art. 36 onzer geloofsbelijdenis.
En er wordt gezegd: „de kerk heeft hier (ook in het deel
van hetgeen is blijven staan) in haar belijdenis van de taak
der overheid de grenzen van haar profetische bevoegdheid
overschreden“.

Ik geloof, het zelf ook wel eens zoo te hebben gezegd,
maar het is heelmaal mis.

De kerk heeft de grens van haar bevoegdheid niet over-
schreden, in art. 36, want zij is bevoegd, om aan de overheid
te zeggen, wie zij is en hoe zij moet handelen, wat zij wel
en wat zij niet mag doen.

Dat is haar roeping en haar taak, haar heilige plicht.
Maar zij kan zich vergissen en zij heeft hare bevoegdheid
wel eens gebruikt, om iets te zeggen, dat niet juist was.

In artikel 36 staat heel wat goeds. Alleen de fout onzer
vaderen was, niet, dat zij de overheid een taak wezen ten
opzichte van de kerk, maar dat zij wilden, dat de overheid
haar zwaard zou gebruiken inzake de tucht, die de kerk
alleen met het Woord heeft uit te oefenen.

De overheid heeft zeer zeker de taak, die artikel 36 noemt.
Want zij heeft, vóór alles, te zorgen, dat het Woord Gods
nergens eenige uitwendige belemmering ondervindt.

Zoo heeft zij, naar art. 4 van het antirevolutionair program
van beginselen het heel goed zegt, den Naam Gods te ver-
heerlijken.

De overheden zijn zeer zeker geroepen, om voor de vol-
komen vrijheid der kerk te waken. Zoo moet het thans de
rechter verstaan in onze zaak. Daartoe is de staat zelfs in
de eerste plaats ons gegeven. En als die vrijheid ergens
wordt belaagd, moet de overheid er niet voor terugdeinzen
haar zwaard te gebruiken. Zoo deed het prins Willem I tegen
de Spaansche onderdrukking en zoo verstond de stadhouder-
koning Willem III het ook in zijn krijt tegen den schandeli-
ken Lodewijk den veertienden.

Dit moest als eerste punt staan op het program van een
Volkenbond. Maar onze overheden verstaan het niet meer.
En de zgn. kerken, in oecumenisch verband, gaan diploma-
tische spelen in plaats van de overboden op haar plicht te
wijzen. De leiders dier kerken kruipen tusschen de poeten
van den stoel, waarop een diplomaat zit en die doet dan
niet alsof hij van niets weet. Maar als die leiders, hun roeping
betrachten en in waarheid konden zeggen: zoo spreekt de
Heere, de Koning der koningen en de Heere der heeren.
Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op den weg
vergaat, wanneer zijn toorn naar een weinig zou ontbranden,
wellicht werden zij dan weggejaagd, maar hun woord zou
niet tevergeefs zijn gesproken. De kerk heeft den overboden
veel te weinig te zeggen, tegenwoordig, maar, als zij spreekt,
dan moet zij het goed doen en niet verkeerd, zoals het der
Synode van de Ned. Herv. kerk overkwam inzake de radio,
om een enkel voorbeeld te noemen.

Ten slotte nog deze zin uit de genoemde leidraad: „zij,
dat is de kerk, velle geen oordeel over afgeleide beginselen“.
Alweer een beperking van de taak voor het Woord, dat zij
spreken moet. Wat zijn toch afgeleide beginselen? Een be-
gin afgeleid van een begin? Een fundament, afgeleid van
een fundament? Afgeleide beginselen? Ik vermoed, dat men
daaronder alleen de toepassing der beginselen in het leven,
de gehoorzaamheid daaraan, moet verstaan. De levenspraktijk
dus. En zou de kerk daaromtrent niets hebben te zeggen?

Wij moeten ons in dit redeneren over het instituut der
kerk, dus allereerst over de taak van haar ambtsdragers,
want alleen zoo is ons spreken reëel, werkelijk, ernstig her-
zien.

Want de wijze, waarop wij gewoon werden te spreken
over de verhouding van de kerk tot den staat en het gezin
en de maatschappij, leidt tot verergering der Lutherische
dwaling, die de kerk alleen heilsmiddel deed zijn, tot de
scheiding der revolutie tusschen de kerk en gansch ons leven.
Wij sluiten terreinen af en beperken het spreken der kerk,
alsof zij niet had te brengen het Woord des Heeren, dat
ons overal ten wet moet zijn, of wij gaan verloren.

P.S. Men wijst er mij op, dat ik ten onrechte „Poleninos“
het orgaan noemde voor de studentenvereen. S.S.R. Het
is orgaan van de Utrechtsche afd.

MARNIX.

„Liturgische“ dienst.

In „Ons Kerkblad“ schrijft ds J. Keizer (Heem-
stede):

In het kerkblad van de Gereformeerde kerken der klas-
sis Haarlem (niet onderhoofdende artikel 31 K.O.) lees
ik onder het kopje Heemstede: „Zondag 5 Mei zal de
Dienst des Woords bijzonder zich richten op de herden-

king van de onderdrukking en bevrijding. De kerkeraad
besloot de morgendienst een liturgisch karakter te geven.
Er zal dien morgen geen preek worden gehouden, maar
een brede Schriftlezing, afgewisseld met „gemeentezang,
gebed en dankzegging“.

Het staat er zo simpel: De kerkeraad besloot dat er
Zondag 5 Mei in de morgendienst... niet gepreikt zal
worden. En honderden hebben er misschien verder geen
minut bij stil gestaan. Oh, dat is weer wat anders, een
liturgische dienst!

Ja, inderdaad wat anders.
Maar dan iets anders, door de kerkeraad gedaan, als
hij beloofd heeft te zullen doen en hem door Chr. was
opgedragen. De opdracht was: Predikt 'het Evangelie,
want het geloof is uit het geboorde Woord.

De belofte was, toezicht te zullen nemen op de lezing
van de dienaren des Woords. Zondagmorgen 5 Mei is in
de kerk Koediefsaan 76 het Woord niet ambtelijk be-
diend. Daar is geen dienst des Woords geweest. Want
dienst des Woords is de ambtelijke vermelding van het
Woord Gods aan de vergaderde gemeente van Chr.

Volgens het besluit van de kerkeraad. De kerkeraad die
beloofd heeft de gemeente te zullen weiden met de ver-
kondiging des Goddelijken Woords.

Zondagmorgen 5 Mei is in de kerk Koediefsaan 76
ook geen liturgische dienst gehouden. Want liturgie is:
eredienst voor God. En een liturgische dienst is een: ere-
dienst voor God met ambtelijke bediening van het Woord.
Snelle afloop als der wateren!

Tot zoover ds Keizer. Hoe het den hoogleeraar
in de ambtelijke vakken aan de V.U. (dr Aalders),
lid der synodocratische kerk van Heemstede hierbij
te moede was? Wij weten het niet. Ds J. Keizer
besluit:

Zondag 5 Mei: geen dienst des Woords.

Zondag 12 Mei: In de week „Opbouw van Nederland“
een bijzondere dienst des Woords nl. een speciale belich-
ting van de rijkdom en de taak van het gezinsleven.

De kerk beïnvloed door de geest der eeuw. Vrijmaken
is: met berouw wederkeren tot den Heere.

„En 't blijft maar hetzelfde“: Ds G.
Janssen contra Ds Hoytema.

Ds Janssen schrijft in „Kerkode“ voor de Geref.
Kerken in Drente:

Nu moet ik toch wel twee dingen opmerken.

Het eerste is dit: ds Hoytema veroordeelt alle schor-
singen van hem zelf en zijn Synodes enz. Hij zegt: onze
verschillen zijn zaken van weinig betekenis. Daarom
moogt ge de kerk niet breken. Ik heb daarop slechts dit
te zeggen: wanneer inderdaad slechts weinig betekende
zaken in geding zijn, dan moogt gij, ds Hoytema, op grond
daarvan niet schorsen. Dan zijn uw schorsingen zonde ge-
weest voor God. En ge moet niet vergeten, dat de vrij-
making een gevel is geweest van de schorsingen etc. Ge
veroordeelt hier dus u zelf en uw synodes. Overigens ge-
loof ik niet, dat we hier hebben te doen met zaken van
slechts weinig betekenis.

En het tweede, wat ik wil opmerken, is het volgende:

Ds Hoytema stelt nu de Belijdenis voorop. Als we het
daarover maar eens zijn, dan moeten we over het verleden
maar niet te veel spreken, want de „vraag is niet, wat
er in het verleden gebeurd is...“ Het zit een mensch,
dat blijkt hier ook weer, in het bloed, wanneer hij ver-
keerd gedaan heeft, dat liefst maar te willen vergeten. Maar
dat zou hier toch wel heelmaal mis zijn. Op welke grond
heeft ds Hoytema in het verleden ds Bos mede geschorst?
Op deze, dat ds Bos afweek van de Belijdenis, waarover
ds Hoytema het nu ineens zoo druk heeft? Welneen, op
grond van *mouterij*! Ds Bos werd geschorst, niet als al
die anderen, hoeveel hoorder wel niet? — op grond van
opstand tegen het kerkelijk gezag. Omdat hij zich niet
aan de Synode wilde onderwerpen. *Op die grond is hij ge-
schorst en niet op grond van de Belijdenis. Dat vergeten
wij nooit.*

Waar de satan woont.

In Kb. classis Hardenberg schrijft een broeder:

„Wij hebben zeer dicht bij de demonen gewoond“; „Wij
hebben uit de verte het beest uit den afgrond gezien“,
zeggen de Duitsche christenen. Zal naar hun waarschu-
wende stem worden geluisterd? Wij moeten dikwijls vree-
zen van niet, wanneer wij zien, dat zooveel thans hun
heil verwachten van de „democratie“, of van het „huma-
nisme“, ook al wil men daarnaast aan het „christendom“
een bepaalde waarde toekennen. In den grond der zaak
is dit immers hetzelfde als wat het Deutsche volk heeft
gedaan: de religie wegschrijven uit het leven, den dienst
van God vervangen door den dienst van den mensch, en
dit verklaart, waarom er heden nog zooveel dingen zijn ook
in ons land, die ons aan het nationaal-socialisme herinne-
ren. Maar wie aan God niet gehoorzaamt, dient, zelfs
zonder het te willen of te weten, den duivel en bereidt
daardoor de komst van het beest voor. De antichrist komt
en er zijn reeds vele antichristen geworden (1 Joh. 2:18),
maar wee dien mensch, die zijn pad bereidt door seculari-
seering van het leven! Hij bewerkt zelf alle verschrik-
king die over hem komen zal in de zware tijden, waar-
van de Schrift profeteert en waarvan de oorlogsjaren ons
iets hebben te zien gegeven.

En in het Geref. Kerkb. van Haarlem lezen wij:

Een Regering, die weigert te regeren, maar met om-
keering van het recht, en met knoeting van wettigen volks-
invloed (Staten Generaal) aan de conferentietafel plaats-
neemt met de ondermijners van haar gezag.

Bijzondere Gerechtshoven, welke predikanten, niet al-
leen, wat haar recht is, veroordeelen (Ds R. H. Oldeman
en Ds F. H. G. v. IJsselt) maar — in de rechten der Kerk
trekkend — hun voor het leven „het belijden van een
geestelijk ambt“ of „het betreden van den kansel“ ver-
bieden.

Aan den anderen kant kerkeraaden, die (om stoffelijke
goederen) hun broeders aandagen bij den wereldlijken
rechter.

Een z.g. „revisie“-synode, welke weigert — bewaar-
schriften ten spijt — de „kerkrechtelijke“ handelingen van
haar voorgangers aan een omstandig onderzoek te onder-
werpen en dus het gepleegd onrecht sanctioneert.

Een synode welke verklaart, dat broeders, die heilig naar
Gods Woord begeeren te leven, „terecht“ zijn geschorst/
afgezet, maar de haar opperhoofheid (naar het „nieuwe
kerkrecht“) erkennende kerken opwelt om toch vooral met
degenen die zijn „begegane“ contact te zoeken.

„Rechters“ die (naar het Woord van Ds v. d. Born)
„vriendelijke broeders“ worden.

Het artikel eindigt met de woorden:

Zoo is het struikelende staatsrecht en het omgebogen
kerkrecht een teeken van den komenden rechtvaardigen
Rechter.

„Sta op, o God, richt de aarde, want Gij bezit alle
volken“ (Ps. 82:8).

Kom Heer Jezus! „Geef dat wij bij Uw komst onstraf-
lijk wezen mogen!“

Gebruikelijke camouflage.

Ds B. A. Bos schrijft in Kb. van Voorburg:

Ik las een verslag van de conferentie van predikanten
uit de gebonden Gereformeerde Kerken. De voorzitter
Prof. Grosheide betreurde het dat de Kerkelijke scheur
ook had doorgewerkt in de vereniging van predikanten.
Dat was dus blijkbaar niet noodig geweest. Ik zou er op
kunnen wijzen dat wij ons lidmaatschap van de bedoelde
vereniging niet hebben opgezegd. Ik althans heb dat niet
gedaan.

Ik zou er voorts op kunnen wijzen, dat wij voor de
gehouden conferentie geen *uitnodiging* hebben ontvangen.
Ik althans ontving die niet. Ik zou dan de conclusie kun-
nen trekken, dat Prof. Grosheide, en heel die predikanten-
vereniging welke hem niet tegensprak, klaagt tegen zich-
zelf, waar hij zelf en heel die vereniging de scheur heeft
doorgetrokken. Toch zal ik hierop niet dieper ingaan, maar
mij alleen maar bedroeven over het feit, dat men steeds
maar weer de kwesties verdoezelt en weigert de zaken
scherp te stellen en zoo elke serieuze eenheidsbegeerte
saboteert.

En valsche voorlichting.

Wij lezen van de hand van dhr J. F. J. Lamet in
„Ons Kerkblad“ (N. Brabant en Limburg):

In het orgaan van de synodocratische gebonden Geref.
Kerken van N.-Br. en Lb. (nr. van 26 April '46) schrijft
(Ds) L. Zielhuis te O(ss) onder het opschrift: „In de
eerste versnelling“ over de Evangelisatie.

In dit artikel komt de volgende opmerking voor:
„De Kerkstrijd beroofde ons ook hier en daar van mede-
arbeiders in de Evangelisatie, al zal men in het alge-
meen in de kringen der volbloed Evangelisatiemensen
„weinig thans „vrijgemaakte“ brs. en zrs. „aantreffen“,
„dat is wel een opmerkelijk verschijnsel“.

Wij Ds Zielhuis hiermede zeggen, dat de Geref. Kerken
(onderh. art. 31) de blijde boodschap van het Evangelie
niet uit willen dragen, omdat zij zulks niet *kunnen*, zittende
in de seculierische hoek? Laat hij zulks dan schrijven en
met bewijzen staven! En wanneer hij dit publiek bewijst,
mag ik hem dan vragen, waarom zijn Synode dan ver-
eeniging zoekt met een sekte? Maar als hij in gebreke
blijft met zijn bewijsvoering, dan heeft hij zich schuldig
gemaakt aan verdachtmaking en zijns naasten eer en goed
gerucht niet naar vermogen bevorderd en derhalve gezon-
digd tegen het 9e gebod.

Da Zielhuis moet maar eerst eens informeerden.
Overigens: wij weten een voor het zending-
terrein zijner kerken bestemd persoon: lid van
de Partij van den Arbeid.

Communistische „Invloeds“-politiek.

„Paraat“ schrijft (10 Mei):

O, Heer schenk ons het „Vijfde Rijk“ want dit „Vierde“
is het „Derde“ gelijk.

De enorme druk die in de Sowjet-zone wordt uitge-
oefend vindt een typische neerslag in het bovenstaande
schietgebedje. Is werkelijk de toestand van nu te verge-
lijken met de situatie vanaf 1933? Er zijn ongetwijfeld
punten van overeenstemming. Het is een bekend feit, dat
onder het Hitler-bewind geen persvrijheid bestond. Het
was niet mogelijk het regeringsbeleid van de nazi's te
critiseren. Het is in de Sowjet-zone thans evenmin mo-
gelijk, om in de pers vrij zijn mening over de regerings-
instanties — in casa — de afdelingen der communistische
partij, te uiten. Indien men in gesprekken zelfs al blijk
geeft van een openlijke afkeer van de communisten of van
het Rode Leger wordt men als „saboteur van de eenheid“
snel geliquideerd.

Ononderbroken worden tegenstanders van de commu-
nisten gedeporteerd.

Zo gevaarlijk als het was onder het nazi-bewind, om de
nazi's te laken, zo gevaarlijk is het nu om de communisten
te laken.

Een socialist, die zich op de vergadering van de S.P.D.
tegen de voorgenomen fusie en de vorming van de nieuwe
eenheidspartij verzette, werd na afloop van de vergadering
nageschoten.

In Dresden werd op een voorbereidende conferentie van
de vakbeweging door een communist de lijst van afgevaar-
digden voor het congres vervalst. In plaats van de namen
van 60 sociaal-democraten, die hij schrapt, stelde hij de
namen van 60 communisten. Het bedrog werd te laat be-
merkt. Maatregelen konden niet worden genomen, daar
niemand het zich kon veroorloven aangifte te doen.

K. S.